

ਦਸੰਬਰ-2010, ਜਮਾਤ-ਛੇਵੀਂ, ਵਿਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ
(ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਨਵੰਬਰ)

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 75

ਨੋਟ: ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਲੇਬਲ ਕੀਤਾ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਉ।

(ਭਾਗ - ਓ)

- ਪ੍ਰ:1 ਘਿਰਨੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ?
 ਪ੍ਰ:2 ਊਰਜਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ। ਊਰਜਾ ਦੀ ਇਕਾਈ ਕੀ ਹੈ ?
 ਪ੍ਰ:3 ਅਪਰਤਵੇਂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿਉ।
 ਪ੍ਰ:4 ਇੱਛਤ ਅਤੇ ਅਣਇੱਛਤ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
 ਪ੍ਰ:5 ਵਾਤਾਵਰਨ ਕੀ ਹੈ ?
 ਪ੍ਰ:6 ਭੋਜਨ ਲੜੀ ਕੀ ਹੈ ?
 ਪ੍ਰ:7 ਯੂਟਰੋਫੀਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
 ਪ੍ਰ:8 ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਕਾਰਣ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
 ਪ੍ਰ:9 ਠੋਸ ਵਿਆਰਥ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਣ ਲਈ 4 R ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ?
 ਪ੍ਰ:10 ਵਿਅਰਥ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਲਿਖੋ।
 ਪ੍ਰ:11 ਵਿਅਰਥ ਪਦਾਰਥ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸ੍ਰੋਤ ਲਿਖੋ।

(11×2=22)

(ਭਾਗ-ਅ)

- ਪ੍ਰ:12 ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੀਵਰ ਹਨ—
 (i) ਚਿਮਟਾ (ii) ਕੈਂਚੀ (iii) ਝੂਟਾ-ਫੱਟਾ
 ਪ੍ਰ:13 ਤਾਪ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ ? ਉਦਾਹਰਨ ਸਹਿਤ ਦੱਸੋ।
 ਪ੍ਰ:14 ਸਾਧਾਰਨ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਕੀ ਹਨ ? ਚਾਰ ਸਾਧਾਰਨ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
 ਪ੍ਰ:15 ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੌਰਾਨ ਸੋਖੀ ਗਈ ਊਰਜਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿਉ।
 ਪ੍ਰ:16 ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਪਰਿਵਰਤਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ?
 ਪ੍ਰ:17 ਸੌਪ, ਇੱਲ, ਘਾਹ, ਡੱਛੂ, ਕੀਟ, ਇਹਨਾਂ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਲੜੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੜੀਬੱਧ ਕਰੋ।
 ਪ੍ਰ:18 ਜੰਤੂ ਪੌਦਿਆਂ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ?
 ਪ੍ਰ:19 ਠੋਸ ਵਿਆਰਥ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ?
 ਪ੍ਰ:20 ਮੀਨਾਮਾਟਾ ਕੀ ਹੈ ? ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
 ਪ੍ਰ:21 ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦਾ ਉਪਚਾਰ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
 ਪ੍ਰ:22 ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

(11×3=33)

(ਭਾਗ-ੲ)

- ਪ੍ਰ:23 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੀਵਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਉ।
 ਜਾਂ
 ਊਰਜਾ ਦੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਲਿਖੋ।
 ਪ੍ਰ:24 ਪਰਸਪਰ ਸੰਪਰਕ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਉ।
 ਜਾਂ
 ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਨ ਸਮੇਤ ਸਮਝਾਉ।
 ਪ੍ਰ:25 ਸਾਡੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਸਾਫ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਖੇੜਕਾਂ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ?
 ਜਾਂ
 ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕੀ ਹੈ ? ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।
 ਪ੍ਰ:26 ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਵਿਆਰਥ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਕਦਮ ਸੁਝਾਉਗੇ ? ਕੋਈ ਪੰਜ ਲਿਖੋ।
 ਜਾਂ
 ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਵਿਆਰਥ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹੜੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿਉਗੇ ?

(4×5=20)

December: 2010, Class: VI, Sub: Science
(October to November - 2010)

Time: 3 Hour

Max. Marks:75

Note: All questions are compulsory. Draw a well labelled diagram wherever necessary.

(Part-A)

- Q.1 How pulley makes the task easier?
- Q.2 Define energy. What is the unit of energy?
- Q.3 Give two examples of irreversible changes.
- Q.4 Differentiate between desirable and un-desirable change.
- Q.5 What is Environment?
- Q.6 What is a food chain?
- Q.7 What is Eutrophication?
- Q.8 Name two diseases caused by drinking polluted water.
- Q.9 What are 4R principles by which solid wastes can be managed?
- Q.10 Write any two ways by which solid wastes can be disposed off?
- Q.11 Write any two sources which generate waste. (11×2=22)

(Part-B)

- Q.12 What is the order of the lever of following objects.
(i) Fire tong (ii) Scissors (iii) Sea saw.
- Q.13 How is heat useful to us? Explain with the help of an example.
- Q.14 What are simple machines? Name four simple machines.
- Q.15 Give two examples of absorption of energy during a change.
- Q.16 How can we control some of changes?
- Q.17 Snake, Eagle, Grass, Frog, Insect. Arrange these organisms to make a food chain.
- Q.18 How do animals depend on plants?
- Q.19 What are the various reasons that have led to increase in solid waste?
- Q.20 What is minimata? How is it caused?
- Q.21 How can biomedical waste be treated?
- Q.22 On what factors do the changes around us depend? (11×3=33)

(Part-C)

- Q.23 Explain various types of levers with the help of diagrams of one example of each type.
OR
Name various forms of energy. Give an example of each.
- Q.24 Explain interaction during a change with an example.
OR
Explain physical and chemical changes with example.
- Q.25 What is the role of decomposers in keeping our environment clean?
OR
What is Socio-cultural environment? Write in detail.
- Q.26 As an individual, what steps would you suggest for proper waste management? Write any five.
OR
As a student, in what ways can you contribute for proper management of wastes. (4×5=20)